

Dekady starań śląskich środowisk (stowarzyszeń, wydawnictw, naukowców, polityków i aktywistów) przyniosły ostatecznie efekt w postaci oficjalnego docenienia śląskiej kultury oraz uznania języka śląskiego jako jej nierozłącznej części. Spowodowało to liczne dyskusje, w których my – sygnatariusze niniejszego stanowiska – zobowiązani jesteśmy także zabrać głos.

Największy w historii rozkwit śląskiej kultury i języka jest efektem dziesięcioleci trudów i pracy śląskich aktywistów, którzy byli marginalizowani w życiu społecznym i kulturowym województwa opolskiego. Dziś Ślązacy to największa nieuznawana oficjalnie mniejszość w Polsce. Ponad 60 tys. osób w województwie opolskim określiło swoją narodowość w ostatnim spisie powszechnym jako śląską, a niemal 85 tys. zadeklarowało posługiwanie się językiem śląskim. To największa grupa mniejszościowa w regionie, której nie wolno lekceważyć, zwłaszcza w świetle badań naukowych, gdzie czołowe ośrodki akademickie jednoznacznie stwierdziły, że śląski spełnia wszystkie kryteria języka. Ów zachodniosłowiański język kreuje wspólnotę ludzi o odrębnej tożsamości, a jednocześnie jest wyrazem historycznie kształtującego się poczucia etnicznej odrębności Ślązaków. Dziś Rzeczpospolita Polska zwraca się ku Ślązakom w procesie uznania języka śląskiego za język regionalny oraz w otwartej dyskusji o prawach Ślązaków jako zachodniosłowiańskiej grupy etnicznej.

Sprzeciwiamy się traktowaniu języka i kultury śląskiej jako jedynie składowej części kultury polskiej, czy niemieckiej. Dla nas – Ślązaków – śląski język i kultura są samodzielnymi elementami konstytuującymi naszą tożsamość.

Ślązacy stale stawiani są przed koniecznością udowodnienia i uzasadnienia istnienia swojej tożsamości oraz języka. Próbę uczynienia z języka śląskiego elementu kultury niemieckiej traktujemy jako przykład wybiórczego i instrumentalnego traktowania śląskojęzycznego dorobku, w którego kształtowaniu Mniejszość Niemiecka nie uczestniczyła. Zamiast przedmiotowego traktowania kultury jednej mniejszości przez drugą, oczekivalibyśmy partnerskiej współpracy obu grup, tj. Ślązaków i Niemców, na Śląsku Opolskim. Żadnej osobie nie odmawiamy możliwości jednoczesnego działania na rzecz obu języków i kultur – śląskiej i niemieckiej. Sprzeciwiamy się jednak przejmowaniu kultury i języka jednej grupy etnicznej przez organizację mniejszościową innej narodowości.

Chcielibyśmy, aby Śląsk Opolski stał się polską i środkowoeuropejską Alzacją, wzorcowym dla jednoczącej się Europy regionem, w którym Polacy, Ślązacy i Niemcy żyją razem tworząc wielokulturową wspólnotę. Taki wizerunek regionu byłby niewątpliwym walorem kulturowym i turystycznym, może też podnieść jego pozycję w kraju i w Europie, a ponadto otworzyć nowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego.

Dlatego apelujemy do przedstawicieli mniejszości niemieckiej i władz województwa opolskiego o dialog ze Ślązakami. Jako przedstawiciele Ślązaków oczekujemy partnerskiej współpracy z pełnomocnikami ds. wielokulturowości Zarządu województwa, który jest politycznie oraz instytucjonalnie powiązany z mniejszością niemiecką. Z naszej strony oferujemy gotowość do pracy i wspólnego działania. Niech polityczne kalkulacje zostaną zastąpione współpracą na rzecz naszej małej ojczyzny, dlō naszymy Hajmatu, für unsere Heimat – Śląska Opolskiego.

Sygnatariusze:

- *Stowarzyszenie Osób Narodowości Śląskiej*
- *Wydawnictwo Silesia Progress*
- *Stowarzyszenie Regios*
- *Stowarzyszenie Opowiadamy*
- *Kolektyw Modé-Ślōnzōki*

Dekady usiłowań ôd ślōnskich strzodowisk (stōwarziszyń, wydōwnictw, wisynszaftlerōw, politikerōw a aktywistōw) yntlich prziniysły efekt: ôficyjalny docyniyniy ślōnsky kultury a uznaniy ślōnsky gōdki za jeji niyôdlōncznō tajlã. To spowodowało siylã dyskusyjy, we chtorich my – sygnataryjusze tygo stanowiska – tyż mōmy powinnojsć dźwignōńc gos.

Nōwiãkshi wy historyjy rozkwit ślōnsky kultury a mōwy to je efekt dziesiōntek lōt roboty ôd ślōnskich aktywistōw, co byli marginalizowani we społecznim a kulturowim Źyciu ôpolskygo wojewōdztwa. Dzisiej Ślōnzōki to sōm nōwiãkshō ôficyjalnie niyuznōwanō mańszojsć we Polsce. Wiãcij jak 60 tazyńōw ludzi w ôpolskim wojewōdztwie ôkryślyło swojã nōrodowojsć za ślōnskō, a bezmała 85 tazyńōw zadeklarowało, co rzōndzi po ślōnsku. To je nōwiãkshō mańszojsciowō grupa w regijōnie a niy idzie jã lekcewōżyć, ôsobliwie we świetle naukowych podszukōnkōw, kaj czołowy akademicky ôstrzodki jednoznacznie stwiyrdziyly, co ślōnski społniō wszystkie kryterija jynzyka. Ta zachodniosłowiańskō gōdka kreuje spōlnotã ludzi z ôdrymbnōm tożsamojsciōm, a w tyn sōm czas je wyrazã historycznie se formujōncygo poczuciō etniczny ôdrymbnojsciy ôd Ślōnzōkōw. Dzisiej Polskō Republika ôbrōcō se ku Ślōnzōkōm w procesie uznaniō ślōnsky za regijōnalnō gōdkã a we ôtwarty dyskusyjy ô rechtach Ślōnzōkōw choby zachodniosłowiańsky etniczny grupy.

Sōm my przeciw traktowaniu ślōnsky gōdki a kultury yno za tajlã kultury polsky abo niymiecky Dō nōs – Ślōnzōkōw – ślōnskō gōdka a kultura to sōm samodzielny elymynta, co kōnstytuujōm naszã tożsamojsć.

Ślōnzōki sōm durch stawiany przed kōniecznojsć dokazowac a klarowac istniyniy swojy tożsamojsciy a gōdki. Prōba zrobic ze ślōnskygo jynzyka elymynt niymiecky kultury bierymy za bajszpil wybiōrczygo a insztrumyntalnygo traktowaniō ślōnskojynzyczny erbowizny, co w

ônij formowaniu Niymieckô Mańszojść niy uczestniczôła. Miast sytuacje, kej jedna mańszojść przedmiotowo traktuje kulturã ty drugy, ôczekowali by my partnerskô spõłrobotã ôbuch grup, to je Ślõnzõkõw a Niymcõw, na Ôpolskim Ślõnsku. Żõdnymu niy bierymy moźnojsć działać do ôbuch gõdek a kultur – ślõnsky a niymiecky. Niy dôwõmy ale zwõłã, coby kultura a gõdka jednyj etniczny grupy bõła przejmowanõ ôd mańszojściowy ôrganizacyjy inkszy nõrodowojściy.

Chcieli by my, coby Ôpolski Ślõnsk se stoł polskõm a strzodkowoojropejskõm Alzacyjõm – mustrowim do kuplujõncij se Ojropy regijõnã, kaj Polõki, Ślõnzõki a Niymcy żyjõm do kupy a do kupy tworzõm multikulturowõ spõłnotã. Taki ôbrõz regijõnu by bõł na zicher kulturowim a turystycznym walorã, moze tyż dźwignõć ônygo pozycyjõ we polskim sztacie a we Ojropie a ôkrõm tygo ôtworzić nowy richtõnki spõłeczno-ekõnõmicznygo rozwoju.

Beztõż apelujymy do przedstawicielõw niymiecky mańszojściy a reskiyrõnku ôpolskygo wojewõdztwa ô dijalõg zy Ślõnzõkõma. My, przedstawiciely Ślõnzõkõw, ôczekujymy partnerskô spõłrobotã ze poñmõmocnikõma ds. wielokulturowojściy we Zarzõndzie wojewõdztwa, chtori je politycznie a insztytucyjõnalnie swiõnzani z niymieckõm mańszojściõm. Z naszymy zajty ôferujymy, że sõm my gotowi do spõłny roboty a działaniõ. Niych polityczny kalkulacje banõm zastõmpiõny ôd spõłroboty dlõ naszymy hajmatu, fûr unsere Heimat, dla naszej małej ojczyzny – Ôpolskygo Ślõnska.

Sygnataryjuszy:

- *Stõwarziszyniy Ôsõb Ślõnsky Nõrodowojściy*
- *Wydõwnictwo Silesia Progress*
- *Stõwarziszyniy Regios*
- *Stõwarziszyniy Opowiadamy*
- *Kolektyw Modé-Ślõnzõki*

STOWARZYSZENIE OSÓB
NARODOWOŚCI ŚLĄSKIEJ

REGIOS

silesia
progress
ślõnski geszeft

STOWARZYSZENIE
OPOWIADAMY

Modé
Ślõnzõki